

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО РИНКУ

Підготовки бакалавра

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
освітньої програми Середня освіта. Географія. Економіка

*Силабус навчальної дисципліни складено для денної і заочної
форми навчання*

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО РИНКУ
підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності
014.07 Середня освіта (Географія), освітньої програми Середня освіта.
Географія. Економіка.

Розробник: Мандрик Ірина Петрівна, доцент кафедри економічної та
соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри

економічної та соціальної географії

протокол № 8 від 22 березня 2021 р.

Завідувач кафедри:

Матвійчук Л. Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання / заочна форма навчання	галузь знань 01 Освіта/Педагогіка галузь знань 014.07 Середня освіта освітня програма Середня освіта. Географія. Економіка Освітній рівень бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 4/5
		Семестр 8/10
ІНДЗ: немає		Лекції 32 / 14 год.
		Практичні (семінарські) – 32 / 14 год.
		Самостійна робота – 104 / 130 год.
	Консультації – 12 / 22 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання Українська		

II. Інформація про викладача

Мандрик Ірина Петрівна

Науковий ступінь кандидат географічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент

Контактна інформація (м. т. 0508874739, mandryk2008@gmail.com)

Дні занять (посилання на електронний розклад)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Географія світового ринку» висвітлює питання щодо еволюції, сутності, характерних рис, структури та географії світових ринків товарів, послуг, фінансів, робочої сили, організації та регулювання зовнішньоторговельних процесів на світовому ринку, дозволяє набути практичні навички оцінювання ситуації на окремих ринках товарів і послуг. Вивчення навчальної дисципліни збагачує уявлення про характер процесів, що відбуваються на світових ринках, поглиблює знання про кон'юнктуру на окремих товарних ринках, потенційні можливості виходу України на світовий ринок. Студентам запропоновано вивчення географії і тенденцій розвитку низки галузевих ринків: енергоносіїв; руд і металів; напівфабрикатів; сільськогосподарської сировини і продовольства;

товарів широкого вжитку; машино-технічної продукції; транспортних послуг; туристичних послуг; інформаційно-комунікаційних послуг; рекламних послуг; фінансових і страхових послуг; освітніх послуг.

2. Пререквізити. Географія промисловості, Географія АПК, Регіональна економічна і соціальна географія, Економічна теорія.

Постреквізити. Просторовий аналіз, Регіоналістика, Управління розвитком регіону, Соціально-економічна статистика.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів системи сучасних теоретичних знань і практичних навичок щодо географії та особливостей формування сучасного світового ринку та його окремих сегментів відповідно до процесів інтернаціоналізації та глобалізації господарського життя.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з теоретичними та методологічними засадами географії світових ринків;

- вивчення закономірностей і принципів функціонування світового ринку з урахуванням впливу чинників його формування;

- ознайомлення з географічною і товарною структурою світового ринку;

- ознайомлення з особливостями міжнародної товарної номенклатури, специфікою товарної структури експорту й імпорту;

- оволодіння знаннями про методи організації міжнародної торгівлі, основні форми та методи державного регулювання міжнародної торгівлі та специфіки здійснення регулювання світового ринку в контексті діяльності міжнародних організацій та впливу інтеграційних об'єднань на ці процеси;

- формування вмінь аналізувати окремі галузеві ринки товарів, послуг, фінансів, робочої сили;

- визначення потенційних можливостей виходу України на світові ринки.

4. Результати навчання (компетентності). Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати: суть і зміст основних понять і категорій дисципліни; етапи становлення та сучасні особливості та тенденції функціонування світового ринку; кон'юнктуру світового ринку та чинники її формування; географічну і товарно-галузеву структуру світового ринку; особливості функціонування та географію окремих ринків товарів, послуг, фінансів, робочої сили; методи організації міжнародної торгівлі; форми та методи державного регулювання міжнародної торгівлі; специфіку здійснення регулювання світового ринку в контексті діяльності міжнародних організацій; місце України на світових ринках; **вміти:** систематизувати й аналізувати теоретичну інформацію з дисципліни; визначати кон'юнктуру світових товарних ринків та чинники її формування; аналізувати окремі галузеві ринки товарів, послуг, фінансів, робочої сили; визначати тенденції функціонування окремих світових ринків та прогнозувати їх подальший розвиток; визначати потенційні можливості виходу України на світові ринки.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких **компетентностей**:

Інтегральні компетентності. Знання особливостей та тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку. Вміння проводити дослідження міжнародного характеру та масштабу. Критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі. Бути обізнаним та ставитись з повагою до культурного різноманіття народів.

Загальні компетентності. Здатність до аналізу і синтезу. Здатність до організації і планування. Базові загальні знання. Засвоєння основ базових знань з професії. Усне і письмове спілкування рідною мовою. Знання другої мови. Елементарні комп'ютерні навички. Навики управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел). Розв'язання проблем. Прийняття рішень. Здатність до критики та самокритики. Взаємодія (робота в команді). Міжособистісні навички та уміння. Здатність працювати в міждисциплінарній команді. Здатність спілкуватися з експертами інших галузей. Позитивне ставлення до несхожості та інших культур. Здатність працювати в міжнародному середовищі. Етичні зобов'язання.

Фахові компетентності. Володіти інструментарієм аналізу статистичної звітності про стан світових ринків. Готувати оперативну інформацію про кон'юнктуру світових ринків. Знати та частково володіти методами та інструментарієм аналізу кон'юнктури окремих ринків товарів і послуг. Виявляти нові методи та форми конкурентної боротьби на світових ринках товарів і послуг. Обґрунтовувати інструменти і механізми регулювання міжнародної торгівлі. Визначати потенційні можливості виходу України на світові ринки. Вивчати та застосовувати передовий досвід в галузі аналізу та оцінки сучасного стану окремих світових ринків.

5. Структура навчальної дисципліни

Для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географії світових ринків						
Тема 1. Становлення світового ринку та його особливості	13	2	2	1	8	3
Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами на світовому ринку	13	2	2	1	8	3
Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі	13	2	2	1	8	3
Тема 4. Методи організації зовнішньоторговельної діяльності	13	2	2	1	8	3
Тема 5. Регулювання міжнародної	20	4	4	1	12	6

торгівлі						
Разом за змістовим модулем 1	72	12	12	5	44	18
Змістовий модуль 2. Географія та особливості функціонування світових ринків						
Тема 6. Географія світових товарних ринків	33	8	8	2	15	9
Тема 7. Географія світових ринків послуг	29	6	6	2	15	9
Тема 8. Географія світового фінансового ринку	15	2	2	1	10	3
Тема 9. Географія світового ринку праці	15	2	2	1	10	3
Тема 10. Україна на світовому ринку товарів і послуг	15	2	2	1	10	
Разом за змістовим модулем 2	108	20	20	7	60	22
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота 1						T/20
Модульна контрольна робота 2						T/40
Усього годин	180	32	32	12	104	100

Для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього					Сам. роб.	Форма контролю Бали
		Лек.	Практ.	Конс.			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географії світових ринків							
Тема 1. Становлення світового ринку та його особливості	25	2	-	3	20	4	
Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами на світовому ринку	26	2	2	2	20	6	
Тема 3. Регулювання міжнародної торгівлі	27	2	2	3	20	6	
Разом за змістовим модулем 1	78	6	4	8	60	16	
Змістовий модуль 2. Географія та особливості функціонування світових ринків							
Тема 4. Географія світових товарних ринків	36	2	4	5	25	12	
Тема 5. Географія світових ринків послуг	38	4	4	5	25	6	
Тема 6. Географія світового ринку праці	28	2	2	4	20	6	

Разом за змістовим модулем 2	102	8	10	14	70	24
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота						T/60
Усього годин	180	14	14	22	130	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

№ п/п	Тема	Кількість годин, денна ф.н./ заочна ф.н.
1	Особливості формування світового ринку	2 / 3
2	Світовий ринок як економічна категорія	2 / 3
3	Вихід на світовий ринок як один з напрямів процесу формування елементів глобальної економіки	2 / 3
4	Відкритість національної економіки як умова розвитку світового ринку	2 / 3
5	Значення міжнародної торгівлі у системі міжнародної економічної діяльності	2 / 3
6	Види і форми міжнародної торгівлі	2 / 3
7	Поняття та форми товарообмінних операцій	2 / 3
8	Сучасні тенденції у структурі та динаміці світової торгівлі товарами	2 / 4
9	Переваги та недоліки міжнародної електронної торгівлі	2 / 3
10	Класичні теорії міжнародної торгівлі	2 / 3
11	Альтернативні теорії міжнародної торгівлі	2 / 3
12	Система класифікації товарів у міжнародній торгівлі	2 / 4
13	Сутність світових цін на товари	2 / 3
14	Кон'юнктура світового ринку та чинники її формування	3 / 3
15	Світовий ринок сировини і напівфабрикатів	3 / 4
16	Світовий ринок машинно-технічної продукції	3 / 4
17	Світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів	3 / 3
18	Світовий ринок сільськогосподарської сировини продовольства	3 / 4
19	Сутність та особливості міжнародної торгівлі послугами	3 / 3
20	Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної торгівлі послугами	3 / 4
21	Географічна і видова структура світового ринку послуг	3 / 4
22	Форми міжнародних технологічних послуг	3 / 3
23	Світовий ринок освітніх послуг	3 / 3
24	Світовий ринок транспортних послуг	3 / 3
25	Світовий ринок туристичних послуг	3 / 3

26	Світовий ринок інформаційних, телекомунікаційних і комп'ютерних послуг	3 / 4
27	Світовий ринок рекламних послуг	3 / 3
28	Світовий ринок фінансових послуг	3 / 3
29	Світовий ринок страхових послуг	3 / 3
30	Світовий ринок праці	3 / 3
31	Лізинг та інші орендні послуги у міжнародному співробітництві	3 / 4
32	Інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами і послугами	3 / 4
33	Методи міжнародної торгівлі	3 / 3
34	Торгівля через торговельно-посередницькі фірми	3 / 3
35	Сутність і функції міжнародних товарних бірж	3 / 3
36	Організаційні форми аукціонної торгівлі	3 / 3
37	Міжнародні виставки і ярмарки	3 / 3
38	Міжнародна тендерна торгівля	3 / 3
39	Міжнародні організації з урегулювання світових товарних ринків	3 / 3
40	Міжнародні економічні інститути, що регулюють міжнародну торгівлю	3 / 4
	Разом	104/130

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі поточного і підсумкового контролю. Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за поточне тестування (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійну роботу впродовж семестру. При цьому враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних (семінарських) занять.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум 40 балів, за виконання підсумкових завдань (2 модульних контрольних роботи) – 60 балів.

Теми семінарських (практичних) занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання, складання таблиць, графіків, діаграм тощо) та оцінюються у 3 або 4 бали кожне залежно від складності практичних завдань. Практичні навички можуть бути оцінені, якщо виконано всі завдання, правильно оформлено роботу, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей студентів та включається до загальної оцінки теми під час виконання практичного заняття, а також під час написання модульних контрольних робіт.

Модуль 2 передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання двох модульних контрольних робіт (у формі тестових завдань), кожна з яких оцінюється у 30 балів (для заочної форми навчання передбачена одна модульна контрольна робота у формі тестових завдань на 60 балів).

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної культури і *добročесності*. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставлених завдань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності студента на семінарських (практичних) заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських (практичних) занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й підсумкового контролю в діапазоні від 0 до 100 балів.

Формою підсумкового контролю є залік. Студент, який упродовж семестру набрав на менше 60 балів, має право не складати залік. При цьому йому зараховуються бали, які набрані впродовж семестру. У випадку незадовільної оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши окремі види робіт (здати практичні роботи, здати або перездати окремі теми, написати підсумковий тест).

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання знань студентів

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Географія світового господарства з основами економіки: навч. посібник / за ред. Олійника Я. Б., Смирнова Г. Г. Київ: Знання, 2011. 637 с.
2. Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навч. посіб. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. 136 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підручник / ра ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. 4-те вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 512 с.

4. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 405 с.
5. Міжнародна економіка: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.; за заг. ред. С. М. Макухи. Харків : Право, 2012. 192 с.
6. Носач Л. Л., Козуб В. О., Гринько П. Л. Світовий ринок товарів та послуг : навч.-метод. посібник. Харків : «Видавництво «Форт», 2014. 295 с.
7. Світова економіка: підручник / за ред. Філіпенко А. С., Будкін В. С., Рогач О. І. Київ : Либідь, 2007. 582 с.
8. Світовий ринок товарів та послуг: підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, А. В. Бохан [та ін.]; За заг. ред. А. А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2016. – 708 с.

Додаткова

1. Бодак Ю. В., Ерфан Є. А. Аналіз сучасного стану світового ринку побутової техніки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 28. Ч. 1. С. 42-45. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/28_1_2019ua/9.pdf
2. Булюк О. В. Деякі особливості та тенденції розвитку сучасного світового ринку. *Таврійський науковий вісник. Економічні науки*. 2013. № 84. С. 285-290. URL : http://www.tvn-agro/ksauniv.ks.ua/archives/84_2013/58pdf
3. Вергуненко Н. Трансформація ринку колсантингових послуг. *Вісник КНТЕУ*. 2013. URL :: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2013/04/2.pdf>
4. Герасимчук В. Г., Липиенко А. П. Світові тенденції розвитку машинобудування. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2018/4.pdf
5. Гончаренко Н. І. Особливості функціонування світового ринку інформаційних технологій в умовах трансформаційних змін глобального економічного середовища. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2018. Вип. 7. С. 95-100.
6. Дахно І. І. Міжнародна торгівля : навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 296 с.
7. Ковалевський Л. Г., Коровайченко Н. Ю. Світовий автомобільний ринок: сучасний стан, особливості та перспективи розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Науковий журнал. Серія: Економічні науки*. 2015. № 5-6 (82-83). С. 60-67.
8. Косіченко І. І. Європейський сегмент консалтингу як лідер у структурі світового консалтингового ринку послуг. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1 (24). С. 3-8.
9. Кушнір Н., Сюсько О. Аналіз сучасного стану світового ринку транспортних послуг. *Геополітика України: історія і сучасність: Зб. наук. праць*. 2019. Вип. 2 (23). URL : <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/2078-1431.2019.2%2823%29.135-146>

10. Мельник Т. М., Думіян М. М. Процеси транснаціоналізації на світовому ринку телекомунікаційних послуг. *Економіка України*. 2016. № 2(651). С. 67-75.
11. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
12. Пухальський В. Тенденції світового ринку урану і перспективи розвитку уранового виробництва в Україні URL : <https://vse.energy/docs/OEW-puhalski.pdf>
13. Рибчук А. В., Заблоцька Р. О. Тенденції та проблеми функціонування світового ринку комерційних послуг. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 9. С. 86-89.
14. Родіна О. В. Ринок м'яса птиці: світові тенденції та стан в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. № 7. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/7_2017_ukr/38.pdf
15. Савич О. П. Сучасні тенденції і перспективи розвитку глобального автомобільного ринку. *Ефективна економіка*. 2016. № 10. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5178>
16. Социально-экономическая география зарубежного мира / под ред. В. В. Вольского. Москва : Дрофа, 2003. С. 173-192.
17. Старостенко Г. Г., Козар В. В. Використання трудового потенціалу в умовах глобалізації світового ринку праці . *Економічна наука*. 2015. № 22. С. 21-27.
18. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2001. 488 с.

Інтернет-ресурси

1. Всесвітня Туристична Організація : Офіційний сайт. URL : <https://www.unwto.org>
2. Державна служба статистики України : Офіційний сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Мировой Атлас Данных : Официальный сайт. URL : <https://knoema.ru/atlas>
4. Світова Організація Торгівлі: Офіційний сайт. URL : www.wto.org/
5. Світовий банк : Офіційний сайт. URL : <https://www.worldbank.org/>
6. Статистика торгівлі для розвитку міжнародного бізнесу: Офіційний сайт. URL : <https://www.trademap.org/>